ये न लोभान्नयन्त्यर्थान् राजानो रजसाऽन्विताः । विषयान् परिरक्षन्ति दुर्गाण्यतितरन्ति ते । ४०६०
स्वेषु दारेषु वर्त्तन्ते नान्यवृत्तिस्मृतावृतौ । अग्निहोत्रपराः सन्तो दुर्गाण्यतितरन्ति ते ।
आहवेषु च ये शूरास्त्यक्त्वा मरणजं भयं । धर्म्मेण जयमिच्छन्ति दुर्गाण्यतितरन्ति ते ।
ये वदन्तीह सत्यानि प्राणत्यागेऽप्युपस्थिते । प्रमाणभूता भूतानां दुर्गाण्यतितरन्ति ते ।
कर्म्माण्यकुहकार्थानि येषां वाचश्च सूनृताः । येषामर्थाश्च सम्बद्धा दुर्गाण्यतितरन्ति ते ।
अनध्यायेषु ये विप्राः स्वाध्यायं नेह कुर्व्वते । तपोनिष्ठाः सुतपसो दुर्गाण्यतितरन्ति ते । ४०६५
ये तपश्च तपस्यन्ति कौमारब्रह्मचारिणः । विद्यावेदव्रतस्नाता दुर्गाण्यतितरन्ति ते ।
ये च संशान्तरजसः संशान्ततमसश्च ये । सत्त्वे स्थिता महात्मानो दुर्गाण्यतितरन्ति ते ।
येषां न कश्चित्त्रसति न त्रसन्ति हि कस्यचित् । येषामात्मसमो लोको दुर्गाण्यतितरन्ति ते ।
परश्रिया न तप्यन्ति ये सन्तः पुरुषर्षभाः । ग्राम्यादर्थान्निवृत्ताश्च दुर्गाण्यतितरन्ति ते ।
सर्व्वान्देवान्नमस्यन्ति सर्व्वधर्म्मांश्च शृण्वते । ये श्रद्दधानाः शान्ताश्च दुर्गाण्यतितरन्ति ते । ४०७०
ये न मानित्वमिच्छन्ति मानयन्ति च ये परान् । मान्यमानान्नमस्यन्ति दुर्गाण्यतितरन्ति ते ।
ये च श्राद्धानि कुर्व्वन्ति तिथ्यां तिथ्यां प्रजार्थिनः । सुविशुद्धेन मनसा दुर्गाण्यतितरन्ति ते ।
ये क्रोधं संनियच्छन्ति क्रुद्धान् संशमयन्ति च । न च कुप्यन्ति भूतानां दुर्गाण्यतितरन्ति ते ।
मधु मांसञ्च ये नित्यं वर्ज्जयन्तीह मानवाः । जन्मप्रभृति मद्यञ्च दुर्गाण्यतितरन्ति ते ।
यात्रार्थं भोजनं येषां सन्तानार्थञ्च मैथुनं । वाक् सत्यवचनार्थाय दुर्गाण्यतितरन्ति ते । ४०७५
ईश्वरं सर्व्वभूतानां जगतः प्रभवाव्ययं । भक्ता नारायणं देवं दुर्गाण्यतितरन्ति ते ।
य एष पद्मरक्ताक्षः पीतवासा महाभुजः । सुहृद्भ्राता च मित्रञ्च सम्बन्धी च तथाऽच्युतः ।
य इमान् सकलान् लोकान् चर्म्मवत् परिवेष्टयेत् । इच्छन् प्रभुरचिन्त्यात्मा गोविन्दः पुरुषोत्तमः ।
स्थितः प्रियहिते जिष्णोः स एव पुरुषोत्तमः । राजंस्तव च दुर्द्धर्षो वैकुण्ठः पुरुषर्षभः ।
य एनं संश्रयन्तीह भक्ता नारायणं हरिं । ते तरन्तीह दुर्गाणि न चात्रास्ति विचारणा । ४०८०
दुर्गातितरणं ये च पठन्ति श्रावयन्ति च । कथयन्ति च विप्रेभ्यो दुर्गाण्यतितरन्ति ते ।
इति कृत्यसमुद्देशः कीर्त्तितस्ते मयाऽनघ । तरन्ते येन दुर्गाणि परत्रेह च मानवाः ।
इति श्रीमहाभारते शान्तिपर्व्वणि राजधर्म्मानुशासनपर्व्वणि दुर्गातितरणे दशाधिकशततमोऽध्यायः ॥ ११० ॥
॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ असौम्याः सौम्यरूपेण सौम्याश्चासौम्यदर्शनाः । ईदृशान् पुरुषांस्तात कथं विद्यामहे वयं ।
॥ भीष्म उवाच ॥ अत्राप्युदाहरन्तीममितिहासं पुरातनं । व्याघ्रगोमायुसंवादं तन्निबोध युधिष्ठिर ।
पुरिकायां पुरि पुरा श्रीमत्यां पौरिको नृपः । परहिंसारतिः क्रूरो बभूव पुरुषाधमः । ४०८५
सत्वायुषि परिक्षीणे जगामानीप्सितां गतिं । गोमायुत्वञ्च सम्प्राप्तो दूषितः पूर्व्वकर्म्मणा ।
संस्मृत्य पूर्व्वभूतिञ्च निर्व्वेदं परमं गतः । न भक्षयति मासानि परैरुपहृतान्यपि ।
अहिंस्रः सर्व्वभूतेषु सत्यवाक् सुदृढव्रतः । स चकार यथाकालमाहारं पतितैः फलैः ।